

Innhold

Forord	13
1 Overgangen mellom barnetrinnet og ungdomstrinnet. Mange endringer i elevens liv	15
<i>Marianne Maugesten og Kari Spernes</i>	
Norsk skolestruktur	16
Styringsdokumenter	16
Forskningsoversikt	17
Fra barn til ungdom	18
Antologiens oppbygging og innhold	19
Litteratur	21
2 «Ungdomsskolen eier prosessen». Overganger fra et lederperspektiv	23
<i>Anne Grete Lindahl og Lin Elisabet Sandhaug Ramberg</i>	
Praksisarkitekturer rundt skoleledelse	24
Framgangsmåte og data	26
Utvalg og datainnsamling	26
Analysestrategi	27
Hva viser dataene?	27
Strukturelt perspektiv	27
Faglig perspektiv	28
Læringsmiljø	29
Drøfting	31
Det fysiske rom	31
Det semantiske og det sosiale rom	33
Avslutning	35
Litteratur	36

3	«Du må være trygg for å kunne fokusere på læring». Ungdomsskolens praksiser og rutiner i sammensetting av 8. klasser	38
	<i>Eva Martinsen Dyrnes og Martta Brännström</i>	
	Kunnskapsoversikt	39
	Teoretisk perspektiv	39
	Metode	41
	Analyseprosessen	42
	Ungdomsskolens praksis og rutiner ved sammensetting av 8.-klasser	43
	Samarbeid med barneskolene	43
	Samarbeid med foresatte	45
	Fokuset på elevforutsetninger	45
	Elevenes ønsker	46
	Avslutning	47
	Litteratur	49
4	Med en ny dings i sekken. Den digitale overgangen fra barnetrinnet til ungdomstrinnet	51
	<i>Stine Brynildsen og Marianne Hagelia</i>	
	Velkommen til Toppen	51
	Digitalisering i skolen	52
	Skoleeier, skoleledelse og teknologi	53
	Lærerens profesjonsfaglige digitale kompetanse	53
	Hva kan forskningen fortelle oss?	55
	Hvordan gjorde vi det?	55
	Rekruttering av informanter	56
	Datainnsamling og analyse	56
	Hva fant vi og hvordan kan vi forstå det?	57
	Fragmentert samarbeid på organisasjonsnivå	57
	Læreren som problemløser	59
	Mangelfulle ferdigheter hos eleven?	61
	Hva kan vi ta med oss videre?	62
	Litteratur	63
5	Fra lek til alvor i kroppøving	66
	<i>Birgitte Nordahl Husebye og Steffen Tangen</i>	
	Kompetanser i kroppøving	67
	Metode	69
	Utvalg og datainnsamling	69
	Fokusgruppeintervjuene	69

Analyse av data	70
Kvalitet i studien	70
Resultater	70
Språk og begrepsbruk blant lærerne	70
Barnetrinnslærernes stemme: Frilek og tur i naturen	71
Ungdomstrinnslærernes stemme: Sprikende utgangspunkt og vurdering av ferdigheter	72
Felles stemme: Møteplasser og rammefaktorer	73
Diskusjon	74
Undervisningspraksis – ulik forståelse av kompetanser	74
De gylne situasjonene for samhandlingsferdigheter	76
Rammefaktorer – begrensninger eller muligheter?	76
Overgang barneskole til ungdomsskole – fra lek til alvor	77
Litteratur	78
6 “If only they could ...”. Lower secondary teachers’ perceptions of desired writing competences in English as an additional language	80
<i>Virginia (Gini) Jean Lockhart-Pedersen</i>	
What theories support writing in English as an additional language?	82
How was the data collected and analyzed?	84
What themes emerge from the data?	86
Linguistic competence	86
Attitude and Motivation, Writing Process, Digital Competence	87
Using theory, research and LK20 to better understand the results	89
Summing up the essentials of the chapter	93
Literature	94
7 Lærerstemmer om matematisk kompetanse i overgangen mellom barnetrinnet og ungdomstrinnet	96
<i>Marianne Maugesten</i>	
Hva vet vi om matematikkfaget ved overgangen mellom barnetrinnet og ungdomstrinnet?	97
Hva er matematisk kompetanse?	98
Innsamling og analyse av datamaterialet	101
Datamaterialet	101
Analyse – hvordan har jeg gått fram?	102
Ethiske betraktninger	103

	Hva fortalte lærerne? Resultater fra intervjuene	103
	Hva sa lærerne om matematisk kompetanse?	103
	Lærernes synspunkter på selve overgangen i matematikkfaget	106
	Avsluttende diskusjon	108
	Refleksjon fra lærerutdannerens ståsted knyttet til læreren	
	Noras tanker	109
	Litteratur	110
8	Algebra i overgangen fra barnetrinnet til ungdomstrinnet	112
	<i>Stein Arnold Berggren og Pål E.O. Jom</i>	
	Hva sier tidligere forskning?	114
	Ulike syn på opplæringen i algebra	115
	Metode	117
	Innsamling av data	117
	Analysestrategi	118
	Hva fant vi?	119
	Oppsummering	121
	Ny modell	122
	Litteratur	123
9	Utfordringer i matematikkfaget for minoritetsspråklige elever med kort botid i Norge	125
	<i>Ali Ludvigsen, Marianne Maugesten og Kari Spernes</i>	
	Matematikkfagets egenart	127
	Matematikk og språk	127
	Matematikk og ulike kulturers algoritmer	128
	Datainnsamlingen	128
	De tospråklige faglærernes erfaringer	130
	Språklige utfordringer	130
	Kulturelle utfordringer	132
	Utfordringer knyttet til manglende skolegang	134
	Diskusjon	134
	Avslutning	136
	Litteratur	137
10	«Jeg gleder meg til å bli kalt en ungdomsskoleelev». Barneskoleelevers forventninger	139
	<i>Kari Spernes og Kristine C. Grinderud</i>	
	Tidligere forskning som løfter fram stemmen til barneskoleeleven	140

	Forventninger	141
	Innsamling og analyse av elevtekstene	142
	Selve tekstskrivingen	142
	Analyse av elevtekstene	143
	Faglige og sosiale forventninger	143
	Forventninger til det faglige	143
	Forventninger til det sosiale	145
	Elevenes følelser knyttet til forventningene	148
	Avslutning	149
	Litteratur	151
11	«Klar til å fly». Ungdomsskoleelevers erfaringer	153
	<i>Kari Spernes</i>	
	Hva forskning viser om elevers opplevelse av overgangen til ungdomsskolen	154
	Innsamling og analyse av elevtekstene	155
	Ungdomsskolens rutiner ved mottak av nye åttendeklassinger	155
	Innsamlingen av elevtekstene	155
	Analyseprosessen	156
	Ungdomsskoleelevenes erfaringer med overgangen	156
	Forholdet til medelever	156
	Utsagn knyttet til lærerne	158
	Ungdomsskolens faglige innhold	159
	Elevenes personlige utvikling	160
	Ungdomsskoleelevenes skolemotivasjon	161
	Autonomi	162
	Tilhørighet	163
	Kompetanse	163
	Hva kan bidra til elevenes motivasjon for ungdomsskolen?	164
	Litteratur	165
12	«Vi blir ikke sett på som en viktig ressurs». Foreldreinvolvering og skole-hjem-samarbeid i overgangen	167
	<i>Gro Marte Strand</i>	
	Skole-hjem-samarbeid og foreldreinvolvering	167
	Skolens føringer	167
	Foreldreperspektivet	168
	Dialogens og samarbeidets betydning for foreldreinvolvering	169
	Å få tak på og undersøke foreldrenes stemme i overgangsprosessen	170

Foreldre-stemmen	172
Gi oss tilstrekkelig informasjon	172
Se barnet mitt!	173
Gi oss klare og tydelige forventninger	175
Bruk oss som den ressursen vi er	175
Hva kan vi lære av å kjenne foreldreperspektivet?	177
Skolen må involvere foreldrene gjennom hele overgangsprosessen	177
Skolen kan ikke overlate ansvaret for å involvere foreldrene til barna	178
Felles forståelse av barnet og barnets behov må etableres ...	178
Felles forståelse for foreldrenes rolle må etableres	178
Forståelse og foreldreinvolvering forutsetter gjensidig dialog	179
Avsluttende betraktninger	180
Litteratur	181
13 Sånn er vi, og sånn er du. Analyse av informasjonsskriv fra ungdomsskole til foreldre på 7. trinn	183
<i>Fred Rune Bjordal og Mette Maria Rønsen Gjerskaug</i>	
Struktur	183
Tidligere forskning	184
Teoretisk rammeverk	185
Data og metode	186
Utvalg	187
Analytisk tilnærming	187
Presentasjon av identitetene	188
Skoleidentiteter	188
Elevidentiteter	189
Foresattidentiteter	190
Diskusjon	191
Om tilgjengeligheten av identitetene	191
Om språkbruk	193
Om identitetenes fokusområder og informasjonsskrivenes vektlegging	194
Oppsummering	195
Litteratur	196

14	Litteraturdidaktikk som bro mellom barnetrinnet og ungdomstrinnet	199
	<i>Marion Elisenberg og Camilla Häbler</i>	
	Metodiske refleksjoner	200
	Litteraturens muligheter – litteraturens framstilling av menneskers muligheter	201
	Den litterære samtalen – å utnytte litteraturens muligheter i fellesskap	202
	Leserens muligheter – et mønster i interesse og resepsjonsutvikling	203
	Litteraturdidaktisk praksis på barnetrinnet og ungdomstrinnet ...	204
	Litteraturarbeid som mulighetsrom	205
	Avslutning	211
	Litteratur	211
15	Progresjon i kritisk lesing i norskfagets lærebøker	214
	<i>Anders Eilertsen og Ragnhild Louise Næsje</i>	
	Kritisk lesing i norskfaget	215
	Hva vil det egentlig si å lese kritisk?	216
	Tekstoppgaver i lærebøker	217
	Metodiske valg og avgrensninger	218
	Analyse av tekstoppgaver i fire lærebøker i norsk	219
	Fabel 6: Lærebokas utvalgte saktekster gir faktainformasjon	219
	Norsk 6: Vær kritisk til en bestemt type tekster	220
	Fabel 8: Vær kritisk, men <i>ikke</i> til saktekster i læreboka	222
	Norsk 8: Du kan lese kritisk på mange ulike måter og til ulike typer tekster	223
	Mangelfulle tekstoppgaver krever kritiske lærere	225
	Litteraturliste	227
16	På en bro av muligheter i matematikkopplæringen. En kartlegging av studier om overgangen fra barnetrinnet til ungdomstrinnet	229
	<i>Monica Nordbakke</i>	
	Det teoretiske rammeverket, de fem broene	230
	Metodisk tilnærming	231
	Søkeprosess	231
	Artikkelutvalg og analyseprosess	231

	Kritiske bemerkninger	232
	Den pedagogiske broen	233
	Klasseromspraksis knyttet til matematikk	233
	Vurdering	235
	Tilrettelegging for læring av matematikkemner	235
	Læreres matematikkompetanse	236
	Samarbeid mellom matematikklærerne	237
	Lærerstøtte	237
	Kontinuitet eller nystart	238
	Oppsummering og avsluttende betraktninger knyttet til matematikkopplæringen og den pedagogiske broen	239
	Litteratur	241
17	Samarbeid er stikkordet. En oppsummering	245
	<i>Marianne Maugesten og Kari Spernes</i>	
	Litteratur	248
	Forfatteromtaler	249
	Stikkord	253